



POSUDEK OPONENTA
BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
Historický ústav FF UHK

Autorka práce: Lenka Zívrová

**Studovaný program a ročník: B00114A120001 – Historie se zaměřením na vzdělávání (maior) –
Matematika se zaměřením na vzdělávání (minor)**

Název práce: Významné špitály v době baroka v Čechách, 2024

Vedoucí práce: Mgr. František Záruba, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D.

Bakalářská práce Lenky Zívrové si zvolila atraktivní a užitečné téma, které název vymezuje jako „významné špitály v době baroka v Čechách“. Při takto nazvané práci je zřejmé, že se v tématu budou prolínat otázky z řady oblastí. Proto čtenář očekává, jak autorka v úvodu záběr svého tématu zacílí, s jakými výzkumnými otázkami bude pracovat a o jaké prameny a metody svůj pracovní postup opře.

Dle mého soudu dává již úvod tušit problematičnost pojetí práce. Její záběr je vymezen příliš široce, a to v rozsahu přímo nadbytečném. Autorka ohlašuje zájem o propojení s architekturou, chce se zabývat také lékařstvím a nemocností, špitálními řády, konkrétními špitály a jejich vývojem od vzniku po současnost. Překvapí, že již v úvodu autorka hovoří o úmyslu se „zabývat i sochami ctností a neřestí“, které v Kuksu vytvořil Matyáš Bernard Braun. Hned v dalším odstavci však již obrací pozornost k přehledu literatury k uvedeným tématům, aniž by ve svém shrnutí na závěr uvedla, v čem má spočívat přínos práce nad rámec dosavadních poznatků, a jakými pracovními metodami hodlá postupovat. Zvláště údaj o notoricky známých skulpturách velkého barokního sochaře v Kuksu vzbuzuje otázky, co nového chce práce přinést.

Tento pocit pochybností dále prohlubuje seznam použitých zdrojů, mezi nimiž zcela chybějí prameny. Bude pak tedy L. Zívrová postupovat cestou myšlenkově pronikavé komparace a kombinace již známých faktů? Či případně cestou architektury vlastním pozorováním a interpretací? Hledáním souvztažností, na němž svůj výklad vystaví?

Text však plyne nepřekvapivě od přehledu vývoje lékařství v době baroka, přes shrnutí historického vývoje a struktury špitálních řádů sv. Jana z Boha, křížovníků s červenou hvězdou a řádu svaté Alžběty, vše samozřejmě ve stručnosti, kterou vymezuje omezený počet stran bakalářské práce. To však již text



zasahuje na stranu 29, blíží se polovině svého rozsahu a doposud nepřekročil rámeček shrnutí údajů převzatých z literatury. Následují pasáže věnované vybraným institucím – hospitalu Kuks, valdštejnskému špitálu v Duchcově, nemocnici alžbětinek Na Slupi v Praze, Vlašskému špitálu na Malé Straně, špitálu křižovníků s červenou hvězdou a nemocnici milosrdných bratří Na Františku v Praze. U každého z těchto zařízení se autorka věnuje vývoji špitálu, tedy jeho historii, a stavební podobě. Postupuje však výhradně vedena literaturou. V případě hodnocení stavební stránky jsem se z textu snažil porozumět, zda autorka vychází opět z kunsthistorických textů, nebo zda k nim přispívá vlastními pozorováními, hodnocením, srovnávaním. Znaky originálních formulací a vlastního duševního podílu jsem však nenalezl, text je celistvě opatřen odkazy na literaturu a konstatuje očekávatelná fakta. Působí ryze deskriptivním dojmem.

Právě absenci pramenů, případně zřetelněji formulovaných vlastních úvah na architekturu (mj.), považuji za krajně problematickou. Svým obsahem totiž text nepřekračuje žánr shrnutí převzatých faktů, který sice může být využitelný jako dílčí podklad v semináři, v projektovém úkolu, nebo jako základ širšího spisu, avšak který nemůže tvořit celek kvalifikační práce. Jako hodnotitel proto nemohu posoudit případný přínos autorky, neboť text se jeví jako zcela závislý na již známých faktech. Tato skutečnost je jeho zásadním metodologickým limitem. Současně nepovažuji za šťastné stanovení tak široce pojatého vějíře dílčích témat, od zdravotnictví po architekturu, která pak zůstávají pouze na povrchu. Takto je práce sledem různých témat v míře „od každého trochu“.

Domnívám se, že neporozumění žánru vysokoškolských kvalifikačních prací je patrné z formulací v závěru: autorka mj. konstatuje, že „z hlediska lékařství se dalo z dostupné literatury zjistit, že v období baroka se začala rozvíjet medicína...“. Toto přeci není autorčino zjištění, ani přínos práce. Autorka uvádí, že se zaměřila na vzpomínanou řadu alegorií ctností a neřestí. Co však zjistila? V těle práce na s. 39-43 lze nalézt pouhý popis soch. Ano, i popis může být přínosný, je-li konfrontován s různými výklady, nebo je-li proveden originálně. O hlubších souvislostech programu umělecké výzdoby hospitalu se zde však nic nedozvídáme. (Mj. v seznamu literatury též nenacházíme stěžejní práci P. Preisse.)

Přístup k tématu je pro kvalifikační spis metodologicky nedostatečný. Jako oponent nepovažuji práci za způsobilou k obhajobě, neboť se jedná dominantně o kompilační text. Doporučuji práci přepracovat, zejména zúžit úhel pozornosti věnovaný dílčím tématům a především připravit takový text, v němž bude náležitě a zřetelně zastoupen autorčin vlastní duševní podíl. I kdyby se nejednalo o studium pramenů písemných, má jistě autorka možnosti, jak kráčet vlastní cestou.

Práci v současné podobě nedoporučuji k obhajobě, hodnotím ji stupně F a doporučuji její přepracování.

V Praze dne 11. června 2024


dr. Ondřej Tikovský